

CERTIFICATIESCHEMA MILIEUKEUR ONGEWAPENDE BETONPRODUCTEN

Betonstraatstenen, betontegels, betonbanden, daktegels van beton en grasbetontegels

Datum van ingang:	1 november 2020
Herziening per:	1 november 2022
Vastgesteld door:	SMK
Code:	BTP.16
Volgnummer:	MK.58

Publicatie van dit schema onder voorbehoud van tussentijdse wijzigingen. Het meest recente certificatieschema en eventuele 'aanvullende besluiten' staan gepubliceerd op www.milieukeur.nl.

Het woordmerk en het beeldmerk (logo) Milieukeur zijn wettelijk beschermd en gedeponereerd bij het Benelux Merkenbureau onder nummer 0516647. Bij onterecht gebruik van het woordmerk of het beeldmerk worden sancties opgelegd.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding.....	2
1. Afbakening productgroep “betonproducten”	3
2. Milieukeureisen aan het product	4
2.1 Milieu-eisen	4
2.2 Eisen aan de functionaliteit	5
2.3 Eisen aan de communicatie.....	6
3. Eisen aan de certificatieprocedure.....	9
3.1 Inspectiemethode certificatie-instelling	9
3.2 Beoordelingsmethode certificatie-instelling	10
3.3 Overgangstermijn	10

Inleiding

Alle Milieukeurcertificatieschema's worden opgesteld en beheerd door SMK (Stichting Milieukeur). De certificatie voor Milieukeur wordt uitgevoerd door onafhankelijke certificatie-instellingen (CI's), waarmee SMK een licentie-overeenkomst heeft afgesloten. Het certificatieschema beschrijft aan welke eisen het product van een Milieukeuraanvrager (of -houder) moet voldoen, en hoe getoetst en beoordeeld moet worden door de CI's. Daarnaast staan er in dit document specifieke voorwaarden aan de certificatieprocedure (deze gelden in samenhang met algemene voorwaarden SMK).

Het certificatieschema is zo ingedeeld, dat bedrijven die voor hun producten of diensten het Milieukeurcertificaat willen behalen (en behouden) of andere geïnteresseerde partijen zich snel een beeld kunnen vormen van de eisen waaraan een product of dienst moet voldoen.

In hoofdstuk 1 wordt nader beschreven welke producten een Milieukeurcertificaat kunnen krijgen. Het Milieukeurcertificatieschema voor ongewapende betonproducten heeft betrekking op betonstraatstenen, betontegels, betonbanden, daktegels en grasbetontegels. Het primaire toeslagmateriaal in beton voor betonstraatstenen, betonbanden, betontegels, daktegels en grasbetontegels dient voor ten minste 15 % (v/v) te zijn vervangen door secundaire toeslagmaterialen. De door de certificaathouder geproduceerde en geleverde betonstraatstenen, betontegels, betonbanden, daktegels van beton en grasbetontegels moeten voor de functionele kwaliteit voldoen aan de wettelijke eisen (eigen verantwoordelijkheid certificaathouder), de algemene kwaliteit eisen van het bovenwettelijke KOMO-keurmerk en voor de milieuhygiënische eisen aan het Besluit bodemkwaliteit. Het toegepaste granulaat dient eveneens aan kwaliteitseisen te voldoen. De Milieukeureisen mogen en kunnen niet worden gebruikt ter vervanging van de CE-markering en/of de bijbehorende verplichte Prestatieverklaring. Een product kan alleen gecertificeerd worden als het binnen de productgroepafbakening valt. Voor betonnen bouwstenen en -blokken zijn momenteel nog geen criteria beschikbaar.

De kern van het certificatieschema ongewapende betonproducten bestaat uit de Milieukeureisen, waaraan het product en de gebruikte materialen moeten voldoen (hoofdstuk 2). De Milieukeureisen voor ongewapende betonproducten bestaan uit milieu-eisen (paragraaf 2.1), eisen aan de functionaliteit (paragraaf 2.2) en eisen aan de externe communicatie door de producent (hoofdstuk 2.3). Voor Milieukeuraanvragers en -houders zijn in de eerste plaats deze eisen van belang. Bij elke eis wordt het onderwerp vermeld waarop de eis betrekking heeft (dit wordt soms als doel geformuleerd); daarna, waaraan precies moet worden voldaan en hoe dit getoetst wordt door een CI. De verwijzing naar (inter)nationale normen betreft de laatst geldende normversie.

De Milieukeureisen zijn bovenwettelijk; alleen in bijzondere gevallen, bijvoorbeeld qua productveiligheid (zoals CE-markering), wordt verwezen naar wet- en regelgeving.

In hoofdstuk 3 zijn de vereisten aan de certificatieprocedure nader ingevuld. Voor Milieukeuraanvragers (en -houders) zijn met name de voorwaarden aan de werkwijze van de CI (paragraaf 3.1) en de beoordelingsmethode (paragraaf 3.2) van belang.

Voor vragen over de aanvraag- en certificatieprocedure kan het beste contact opgenomen worden met een van de betrokken CI's. Actuele informatie over de CI's staat gepubliceerd op www.milieukeur.nl. De certificatiekosten bestaan uit de aanvraagkosten, de kosten van de CI en een vergoeding aan SMK voor het voeren van het keurmerk (het tarievenblad van SMK staat op de website).

1. Afbakening productgroep “betonproducten”

De productgroep betonproducten betreft

- betonstraatstenen conform NEN-EN 1338;
- betonbanden conform NEN-EN 1340;
- betontegels conform NEN-EN 1339;
- daktegels van beton conform NEN-EN 1339;
- grasbetontegels conform BRL K11001.

Mogelijke ontwikkeling

Milieukeur betonproducten staat open voor betonnen bouwstenen en –blokken waaronder ook vuilwerkblokken onder hoge druk, betonblokken (schoonwerk), structuurstenen en splitstenen. Voor deze producten zijn nog geen (actuele) criteria beschikbaar. Indien er interesse is voor het verwerven van Milieukeur voor deze producten zal worden bekeken of criteria kunnen worden ontwikkeld en/of geactualiseerd.

2. Milieukeuren aan het product

2.1 Milieu-eisen

Milieu-aspect	Eis	Methode	Niveau ^{a)}
2.1.1 Afval, landschapsaantasting	<u>Betonstraatstenen, betonbanden, betontegels, daktegels en grasbetontegels:</u> Het primaire toeslagmateriaal in de betonproducten dient voor minimaal 15 % (v/v) te zijn vervangen door secundaire toeslagmaterialen. Het gebruikte secundaire toeslagmateriaal, m.u.v. betongranulaat afkomstig van eigen productie, moet zijn voorzien van CE-markering op basis van NEN-EN 12620. Het toeslagmateriaal dient tevens te voldoen aan andere van toepassing zijnde kwaliteitseisen voor toeslagmateriaal zoals beschreven in BRL 2506-1, BRL 2507 of BRL 2502.	Technisch dossier	Major
	<u>Betonstraatstenen, betonbanden, betontegels, daktegels en grasbetontegels:</u> De aanvrager dient te beschikken over documenten van de toeleverancier waaruit blijkt dat: <ul style="list-style-type: none"> - de breker voldoet aan de Beoordelingsrichtlijn (BRL) nr. 2506 toepassingsgebied beton, of - het toegepaste betongranulaat en menggranulaat, inclusief gebroken spoorballast granulaat, voldoen aan NEN-EN 12620 en NEN 5905; - schoongebrand grind uit teerhoudend asfaltbeton voldoet aan BRL nr. 2502 en het gehalte PAK is maximaal 5 mg/kg (op basis van een AP04 erkende methode); - het AEC granulaat voldoet aan BRL nr. 2507 AEC granulaat. 	Technisch dossier ^{b)} (documenten van toeleveranciers)	Major
		Technisch dossier ^{b)} (documenten van toeleveranciers)	Major
		Testrapport van een AP04 erkend laboratorium (gehalte PAK)	Major
		Technisch dossier ^{b)} (documenten van toeleveranciers)	Major
	De betonstraatstenen, betonbanden, betontegels, daktegels en grasbetontegels moeten voldoen aan de milieuhygiënische eisen van het Besluit bodemkwaliteit: Vooraf vervaardigde elementen van beton: BRL 5070	Technisch dossier ^{c)} (documenten van toeleveranciers)	Major

a) Tekortkomingen zijn onderverdeeld in de niveaus major en minor. Bij een major tekortkoming wordt een periode van 1 maand overeengekomen voor het aanpassen van de situatie, bij een minor een periode van maximaal 6 maanden (zie paragraaf 3.2).

b) Het voldoen aan bovengenoemde Beoordelingsrichtlijn(en), kan worden aangetoond door de kwaliteitsverklaringen die op basis van die beoordelingsrichtlijnen zijn afgegeven te overleggen bij zowel de initiële als jaarlijkse (her)inspectie.

c) Het voldoen aan bovengenoemde Beoordelingsrichtlijn, kan worden aangetoond door de kwaliteitsverklaring die op basis van die beoordelingsrichtlijn is afgegeven te overleggen bij zowel de initiële als jaarlijkse (her)inspectie.

2.2 Eisen aan de functionaliteit

Functionaliteitsaspect	Eis	Methode	Niveau
2.2.1 Algemene kwaliteit aanvullende eisen	De producten moeten aantoonbaar voldoen aan de eisen van de volgende BRL's: <ul style="list-style-type: none"> - Betonstraatstenen: BRL 2312 - Betonbanden: BRL 2314 - Betontegels: BRL 2313 - Daktegels van beton: BRL 2315 - Grasbetontegels: BRL K11001	Technisch dossier ^{a)}	Major

a) Het voldoen aan bovengenoemde Beoordelingsrichtlijn(en), kan worden aangetoond door de kwaliteitsverklaringen die op basis van die beoordelingsrichtlijnen zijn afgegeven te overleggen bij zowel de initiële als jaarlijkse (her)inspectie.

2.3 Eisen aan de communicatie

Communicatie-aspect	Eis	Methode	Niveau
<p>2.3.1 Logo Milieukeur</p> 	<p>Milieukeur is een geregistreerd keurmerk van SMK, dat bedoeld is voor Milieukeur gecertificeerde producten en diensten. Gebruik van het logo door keurmerkhouders is niet verplicht. Bij toepassing van Milieukeur(logouitingen) zijn de volgende voorwaarden van toepassing:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toepassing van Milieukeur(logouitingen) is uitsluitend toegestaan na schriftelijke goedkeuring van de certificatie-instelling (CI). Toestemming wordt verleend aan de Milieukeurhouder die verantwoordelijk is voor het correct gebruik van Milieukeur(logouitingen); - Het is toegestaan om Milieukeur(logouitingen) te gebruiken op het gecertificeerde product en/of verpakkingen facturen en briefpapier, dienstgerelateerde communicatie, en op promotiemateriaal zoals websites, brochures, en catalogi. Voorwaarde hierbij is dat er een duidelijke relatie is met de gecertificeerde producten of diensten. Het gebruik op bijvoorbeeld briefpapier is niet mogelijk indien dit (ook) gebruikt wordt voor communicatie van niet-Milieukeur gecertificeerde producten of diensten: <ul style="list-style-type: none"> Wel toegestaan is (voorbeeld): "Bedrijf X heeft Milieukeur voor product/dienst Y"; Niet toegestaan is (voorbeeld): "Bedrijf X heeft Milieukeur"; - Indien een Milieukeur(logouiting) wordt toegepast, dan is vermelding van het unieke registratienummer dat toegewezen is door de CI verplicht; - In het unieke registratienummer moet altijd de naam of afkorting van de CI staan vermeld; - Het gebruik van het Milieukeurlogo en het unieke registratienummer is uitsluitend toegestaan in eigen communicatie in relatie tot de eigen producten of diensten met Milieukeur; - Het Milieukeurlogo mag mét of zonder de toevoeging 'Een duurzame keuze' door de certificaathouder worden toegepast in communicatie-uitingen. - De Milieukeur(logouiting) mag de grootte en opvallendheid van de product-, merk- en/of handelsnaam en wettelijke registraties zoals CE markering niet overtreffen. Slechts communicatie en presentatie als keurmerk is toegestaan. Suggestie dat Milieukeur een handelsmerk zou zijn is niet toegestaan. <p>Voor de eisen aan de (grafische) uitvoering van het logo wordt verwezen naar de 'Richtlijnen logo Milieukeur'. U kunt dit document downloaden via de website: www.milieukeur.nl of aanvragen per e-mail via smk@smk.nl.</p>	<p>Waarneming door middel van inspectie van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - websites - reclamefolders - verpakkingen - advertenties - posters - etc. <p>Toezicht door CI en SMK: Om het keurmerk Milieukeur geloofwaardig te houden (zowel voor inkopers, consumenten als andere keurmerkhouders) worden de regels die zijn gedeponereerd voor het voeren van naam en logo Milieukeur gehandhaafd. In dit verband wordt verwezen naar de Algemene Certificatievoorwaarden SMK (art.3 woord- en beeldmerk en certificaat) en deponering van het collectieve woord-/beeldmerk bij Benelux Merkenbureau (12-08-1992/registratienummer 0516647). Ook de algemene voorwaarden van de Milieu Reclame Code zijn van kracht.</p>	<p>Minor</p>

	<p>Productinformatie Milieukeur Indien een tekst over Milieukeur op de verpakking van een product of in relatie tot een dienst wordt geplaatst mag het volgende worden vermeld: 'De criteria van Milieukeur zijn ontwikkeld door SMK en komen tot stand met medewerking en inbreng van producentenorganisaties, detailhandel, overheid, wetenschappers, milieudeskundigen en behartigers van consumenten-belangen. Meer informatie over Milieukeur? SMK, Alexanderveld 7, 2585 DB Den Haag, of www.milieukeur.nl'.</p> <p>Logo Milieukeur Milieukeur is een geregistreerd keurmerk van SMK dat bedoeld is voor Milieukeur gecertificeerde producten en diensten. Bij toepassing van Milieukeur(logo)uitingen zijn de in dit certificatieschema opgenomen voorwaarden van toepassing.</p> <p>Milieukeur - een duurzame keuze De slogan 'Milieukeur - een duurzame keuze' is geregistreerd bij de Slagzinnencommissie van het Genootschap van Reclame (GvR) onder nummer 1001033.</p>		
--	---	--	--

Communicatie-aspect	Eis	Methode	Niveau
2.3.2 Andere milieucclaims en milieulogo's	Indien andere milieucclaims dan Milieukeur of andere milieulogo's tegelijk met het Milieukeurlogo op het product geplaatst worden, dient hiervoor schriftelijk toestemming verkregen te zijn van SMK. Voldaan moet worden aan de Milieu Reclame Code, in het bijzonder artikel 7 'aanduidingen en symbolen'.	Waarneming door middel van inspectie van: - websites - reclamefolders - verpakkingen - advertenties - posters - etc.	Minor
2.3.3 Informatieverstrekking over Milieukeur	Indien een informatieve tekst over Milieukeur op de verpakking van een product wordt gepubliceerd, dient hiervoor schriftelijk toestemming verkregen te zijn van SMK.	Waarneming: inspectie website en aanwezigheid schriftelijke toestemming SMK	Minor
2.3.4 Klachtendossier	De Milieukeurhouder heeft een klachtendossier waarin ten minste aangaande de Milieukeurproducten: - Een gedocumenteerde procedure voor registratie van klachten. - Een verplichte registratie, behandeling en afhandeling klachten over producten/diensten met Milieukeurlogo in directe relatie tot onderhavig certificatieschema. - Registratie van klachten binnen 2 werkdagen na binnenkomst. - Het noteren van de klacht met opvolgend nummer, datum, naam klager, korte omschrijving van de afhandeling incl. termijn, datum van afhandeling. - Het twee jaar bewaren van registraties.	Toetsen aanwezigheid en naleving uitvoering procedure (minimaal jaarlijkse inspectie) ^{a)}	Minor
2.3.5 Veranderingen productspecificaties	De Milieukeurhouder dient ter controle aan de CI zijn voornemen door te geven, dat hij (specificaties van) het gecertificeerd product wil gaan veranderen, of andere veranderingen wil gaan doorvoeren die mogelijk betrekking hebben op de certificatievoorwaarden, zoals wijzigingen in het productieproces van het product ^{b)} .	Waarneming (minimaal jaarlijkse herinspectie of veranderingen van productspecificaties vooraf zijn doorgegeven ^{b)})	Minor

a) De CI heeft het recht naar aanleiding van een klacht een onafhankelijk onderzoek in te stellen.

b) De CI stelt vast of aanvullende inspectie noodzakelijk is. Indien een verandering is doorgevoerd, die nog onderzocht moet worden, schort de CI de certificatie op. Indien een verandering in strijd is met de certificatievoorwaarden of buiten de reikwijdte van het certificatieschema valt, beëindigt, of schort de CI de certificatie op volgens de algemene procedure.

3. Eisen aan de certificatieprocedure

3.1 Inspectiemethode certificatie-instelling

Het inspectieproces door de CI voldoet aantoonbaar aan NEN-EN-ISO/IEC 17020:2012 (paragraaf 7.1). De CI is geaccrediteerd of zal uiterlijk 1 jaar na afgifte van het eerste certificaat bij de Raad voor Accreditatie geaccrediteerd worden, volgens NEN-EN-ISO/IEC 17065, tenzij anders is overeengekomen in de licentie-overeenkomst. Indien verwezen wordt naar een genormaliseerde onderzoekmethode geldt de daarin aangegeven steekproefgrootte en wijze van bemonsteren. In geval het voldoen aan de vermelde Beoordelingsrichtlijn(en) wordt aangetoond door het overleggen van kwaliteitsverklaringen, die op basis van die beoordelingsrichtlijnen zijn afgegeven, volstaan de monsternemingen die voor de betreffende kwaliteitsverklaringen zijn uitgevoerd. Dit geldt zowel bij de initiële als bij de jaarlijkse (her)inspectie. Indien de steekproefgrootte niet bekend is geldt in het algemeen een steekproef van twee, waarbij aan één monster de bepaling wordt verricht. De tweede dient als referentiemonster voor het geval de onderzoekresultaten vragen oproepen. Uit de rapportage moet blijken dat het monster representatief is voor het te certificeren product. Daartoe dient het monster te worden genomen door de CI of door een onafhankelijke onderzoeksinstelling onder toezicht van, of in opdracht van de CI. De CI beschikt over een gedocumenteerde procedure voor monsternamen en -beheer; de betrokken (waren)onderzoeker dient conform deze procedure te kunnen bemonsteren. Als de interpretatie van de bepaling aan het monster vragen oproept dan prevaleren de resultaten van het referentiemonster boven de resultaten van het eerste onderzoek.

Indien de inspectie is gebaseerd op administratieve bescheiden van de aanvrager dan dient de steekproef in de tijd minstens een maand te bedragen.

Een 'technisch dossier' omvat door derden uitgevoerd laboratoriumonderzoek en/of door derden gecontroleerde (door de fabrikant geregistreerde) gegevens over ontwerp, constructie, specificaties van materialen, certificaten van toeleveranciers etc. Voor kleur- en geurstoffen geldt dat een bevestiging van de toeleverancier dat aan de eis wordt voldaan, voldoende is.

Wanneer de aanvrager verplicht is verklaringen, documentatie, analyses, testverslagen of ander bewijsmateriaal in te dienen waaruit blijkt dat aan de criteria wordt voldaan, kunnen deze afkomstig zijn van de aanvrager en/of diens leverancier(s).

Indien (een deel van) het onderzoek wordt gebaseerd op laboratoriumonderzoek, dient de CI te verifiëren of het betrokken laboratorium:

- erkend is door de Raad voor Accreditatie (of een gelijkwaardige accreditatie-instelling, aangesloten bij IAF (International Accreditation Forum) en/of EA (European co-operation for Accreditation) op basis van ISO 17025 of een gelijkwaardige internationale norm). Hierbij dient tenminste de scope van de accreditatie qua werkveld, techniek en testmethode overeen te komen met de in dit certificatieschema genoemde testen; of
- aantoonbaar voldoet aan de relevante eisen van ISO 17025. Van niet-geaccrediteerde laboratoria houdt de CI een register bij, inclusief een onderbouwing en verantwoording van de selectie. Voor deze laboratoria vindt om de twee jaar een bijwoning van een test plaats door de CI, zodat kan worden vastgesteld dat het laboratorium blijvend voldoet aan de relevante eisen van ISO 17025.

De CI heeft een procedure om het functioneren van laboratoria te volgen en te beoordelen; de betrokken (waren)onderzoeker is in staat risico's voor bedreiging van de onafhankelijkheid te onderkennen.

Voorafgaand aan de aanvraag voor certificatie verkregen laboratoriumresultaten zijn maximaal drie jaar geldig. Indien nodig kunnen de certificatie-instellingen aanvullende documentatie vragen, onafhankelijke controles uitvoeren of een bijwoning op een laboratorium uitvoeren om vast te stellen of kan worden verwezen naar bepaalde laboratoriumresultaten.

Bij de initiële inspectie dient de CI vast te stellen dat aan alle eisen wordt voldaan. Onder initieële inspectie die uit meerdere deelinspecties kan bestaan, wordt verstaan de inspectie voorafgaand aan de certificatie. Daarna dient jaarlijks inspectie plaats te vinden door de CI. Bij jaarlijkse inspectie worden opnieuw op alle milieu-, functionaliteits- en communicatie-eisen gecontroleerd om aan te tonen dat het nog steeds om hetzelfde product gaat.

Voor de jaarlijkse inspectie kunnen volgens de gedocumenteerde procedure van de CI voor monsternamen en -beheer monsters in overeenstemming met NEN-EN-ISO/IEC 17020:2012 (art. 7.1.4 en art. 7.2.1) worden getrokken door, of onder toezicht van, of in opdracht van de CI uit de productie worden getrokken tijdens een fysieke inspectie, of kunnen door, of onder toezicht van, of in opdracht van de CI monsters uit de markt of uit handels-/magazijnvoorraden worden getrokken (communicatie-eis 2.3.5). Tevens dient in ieder geval het klachtendossier te worden beoordeeld (communicatie-eis 2.3.4).

De inspectie vindt plaats d.m.v. een inventarisatielijst met bijvoorbeeld grondstoffen, leveranciers, identificatie/ingangscontroles en inspectie van administratieve gegevens, bijvoorbeeld ten aanzien van inkoop. Na verlening van Milieukeur kunnen bedrijfsinspecties uitgevoerd worden in het kader van controle (zgn. tussentijdse inspectie, als binnengekomen klachten daartoe aanleiding geven, zie Algemene Certificatievoorwaarden SMK artikel 2.4).

3.2 Beoordelingsmethode certificatie-instelling

Bij jaarlijkse en tussentijdse inspectie is er sprake van een onvoldoende resultaat, als het onderzoeksresultaat in negatieve zin afwijkt van de eis. De eisen zijn onderverdeeld in drie niveaus, **minor**, **major** en **critical major**. In dit certificatieschema geldt een, bij jaarlijkse en tussentijdse inspectie, geconstateerde afwijking voor wat betreft de milieu-eisen en de eisen aan de functionaliteit als major, en een afwijking voor wat betreft de eisen aan de communicatie als minor. In dit certificatieschema zijn geen afwijkingen die als critical major gelden.

3.3 Overgangstermijn

Een overgangstermijn kan worden ingesteld om bestaande certificaathouders de gelegenheid te geven de nieuwe eisen na herziening van het certificatieschema te implementeren. Binnen een overgangstermijn hebben certificaathouders de keus bij de inspecties uit te gaan van ofwel het voorgaande certificatieschema ofwel het vigerend certificatieschema. Nieuwe certificaathouders moeten altijd voldoen aan het geldende certificatieschema. Bij de eerstvolgende inspectie na beëindiging van de overgangstermijn moet worden voldaan aan de criteria uit het vigerende certificatieschema. Voor dit ongewijzigd verlengde certificatieschema geldt geen overgangstermijn.